

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ANTRADIENIS – TUESDAY, AUGUST – RUGPJŪČIO 12, 2014 • Vol. CV Nr. 94 Kaina 1 dol.

4545 WEST 63rd STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

PERIODICALS

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 08-11-2014

ŠIAME NUMERYJE:

Kaip gimė
Baltijos kelias – 3 psl.

JIS TURĖJO DVI MYLIMĄSIAS - LIETUVĄ IR NIJOLĘ
**NEMATOMAS
FRONTAS**
KAS NEGINA LAISVĖS, TAS NEVERTAS JOS!

„Nematomas frontas“ –
jau ekranuose – 6 psl.

DRAUGAS

Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Paminėtos Prez. A. Smetonos 140-osios gimimo metinės

DANUTĖ MARCINKEVIČIENĖ

Istorinės Lietuvos prezidentūros sodelyje, kur pui-kuojasi trijų Prezidentų – Antano Smetonos, Aleksandro Stulginskio ir Kazio Griniaus – skulptūros, rugpjūčio 8 d. vyko tradicinis pirmojo ir paskutiniojo Lietuvos prezidento A. Smetonos gimimo metinių minėjimas.

Minėjime dalyvavo miesto meras Andrius Kupčinskas, jo pavaduotojas Vasilijus Popovas, rašytojas Gediminas Jankus, parašęs dramą apie A. Smetoną „Kybartų aktai“, savivaldybės administracijos atstovai, LR Seimo narys Arimantas Dumčius, Lietuvos Sąjūdžio Kauno skyriaus, Šaulių sąjungos, nevyriausybių organizacijų ir visuomenės atstovai.

„Sveikinu visus, susirinkusius į A. Smetonos jubiliejinį 140-ųjų metinių minėjimą. Istorija mūsų nelepino, nuo viduramžių iki šių dienų teko kovoti, rūpintis Tėvynės saugumu, likimu ir ateitimi. Šioje srityje dideli nuopelnai priklauso A. Smetonai. Tarpukaryje per 20 metų buvo daug

padaryta Lietuvai ir lietuviškumo skiepijimui. Dabar turime pasirūpinti, kad Prezidento A. Smetonos palaikai būtų parvežti į Lietuvą ir palaidoti Prisikėlimo bažnyčios panteone. A. Smetonos patriotizmas ir veikla turi būti pavyzdys mums šiomis dienomis, nes įvykiai kaimyninėje šalyje rodo, jog turime būti budrūs“, – kalbėjo meras A. Kupčinskas.

Minėjimo pradžioje buvo sugiedotas valstybės himnas, prie paminklo padėta gėlių. A. Smetonos biografijos faktus perskaitė renginio vedėjas Vilius Kaminskas. Jis priminė, kad būsimasis Prezidentas augo gausioje ir neturtingoje šeimoje. Tėvai vaikus pratino prie darbo, visus stengėsi išmokslinti. Vaikystėje būsimasis Prezidentas pasireiškė įvairiais gabumais, mėgo piešti, lipdyti iš molio, bandė groti. Vėliau išryškėjo gabumai matematikai, kalbai. Jis mokėsi Mintaujos gimnazijoje, Peterburgo universitete studijavo teisę. Iš gimnazijos buvo pašalintas už atsisakymą melstis rusų kalba, o iš universiteto – už lietuviybės skleidimą. – 3 psl.

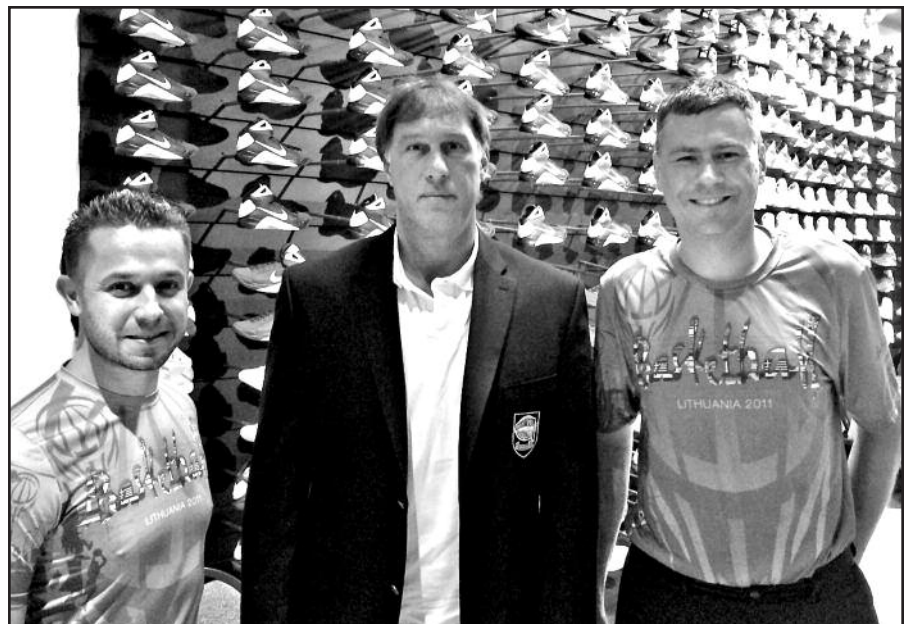
Š. Marčiulionis įrašytas į krepšinio istoriją

LAURYNAS R. MISEVIČIUS
(ŠALFASS)
– specialiai iš Springfieldo (MA),
NBA Hall of Fame

Nuo jaunių lauko teniso turnyrų iki pasaulinės NBA krepšinio Šlovės muziejaus – ar tai didžiausias pasiekimas Šarūno Marčiulionio istorijoje?

Kuomet Šarūnas 1986-aisiais pirmąsyk iš draugų parsinešė NBA atkrintamųjų varžybų vaizdo įrašą videokasetėje ir su dideliu susidomėjimu stebėjo Boston „Celtics“ kovą su Houston „Rockets“, turbūt ir lakiausioje svajonėje nebūtų savęs išvydęs vienoje aikštelėje su dauguma tų išpūdingai atrodžiusių vyrų, besirungiančių stipriausioje profesionalioje pasaulio krepšinio lygoje.

– 10 psl.

Šarūnas Marčiulionis (v.) su jo pasveikinti atvykusiais Deiviu Pavasariu (k.) ir Laurynu Misevičiumi.
ŠALFASS nuotr.

Reikia daug mokytis, kad sužinotum, jog mažai težinai – Montaigne

TELKINIAI

Malda už saugumą ir taiką Ukrainoje ir Baltijos valstybėse

Viduryje stovi (iš k.): Mara Kraushaar, Vaidotas Žievys, Ruta Bambans, Rev. Viesturs Bambans ir pastorius Paul Demyanik.

VILIUS ŽALPYS

Rugpjūčio 3-čią dieną Portlando Latvių bažnyčios salėje susibūrę lietuviai, latviai, ukrainiečiai meldėsi už saugumą ir taiką Ukrainoje ir Baltijos valstybėse. Latvių kunigo Viesturs Bambans iniciatyva visoms bendruomenėms buvo išsiųstas kvietimas dalyvauti šioje maldoje. Tik Portlando estai negalėjo dalyvauti, kadangi tą dieną vyko jų bendruomenės piknikas. Estai atsiuntė savo bendruomenės sukurtą malda, buvo atliktas jų himnas. Renginyje dalyvavo apie 85 asmenys. Kiekvienos bendruomenės atstovas turėjo progą pasakyti kalbą, sugiedoti savo valstybės himną ir perskaityti tai progai sukurtą ypatingą malda. Ukrainiečiai dar padainavo kelias savo dainas.

Buvo perskaityta trumpa kalba, kurią atsiuntė LR ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis. Lietuvių Bendruomenės atstovas Vilius Žalpyš sa-

Kostas Urniežius su ukrainiete Viktorija (k.) ir latve Mara

Iš k.: Vilius Žalpyš, Eugenijus ir Daiva Urniežiai. Org. nuotr.

vo kalboje pabrėžė Lietuvos istorinius ryšius su Ukraina ir Krymu. Jis paminėjo Krymo totorius, kuriuos Didysis Kunigaikštis Vytautas atgabeno į Lietuvą, kur jie tapo ištikimi Lietuvos piliečiai. Daiva ir Eugenijus Urniežiai perskaitė

jų sukurtą malda. Buvo uždegtos žvakutės Ukrainai ir Baltijos valstybėms. Žvakutę Lietuvai uždegė Kostas Urniežius. Dėkojame Vaidotui Žieviui už kvietimą lietuviams dalyvauti šioje maldoje.

„Draugo“ prenumeratoriai gali skaityti

„DRAUGĄ“

internete be jokio papildomo mokesčio. Pageidaujantys turėtų parašyti apie tai administracijai: administracija@draugas.org ir gauti „log in“ bei slaptažodį.

Skaitykite „Draugą“ greičiau!

Dr. J. Prunskis kalbėjo pasitarime dėl Ukrainos

Rugpjūčio 4 d. Bloomingdale, Illinois, Čikagos ukrainiečių bendruomenės vadovai surengė pasitarimą Ukrainos klausimu, į kurį pagrindiniais kalbėtojais pakviė LR garbės generalinį konsulą dr. Joną Prunskį ir JAV Kongreso atstovą Peter Roskam.

Dr. Prunskis apibūdino Lietuvos santykius su Ukraina, primindamas, kad Antrojo pasaulinio karo metu tik penkios valstybės patyrė trigubą okupaciją – trys Baltijos valstybės, Baltarusija ir Ukraina. Jis pastebėjo, kad Ukrainos situacija suartino Vakarų šalis, kurie dabar pamatė tikrą Rusijos veidą.

Dr. Prunskis pasisakė ir dėl suskystintų dujų eksporto iš JAV į ES.

Savo kalbą jis baigė perfrazuodamas Prezidento G. W. Bush Vilniuje pasakytus žodžius: „Ukrainos priešas yra Lietuvos priešas“ (Prezidentas sakė: „Lietuvos priešas yra JAV priešas“).

Kongreso narys Peter Roskam, kurio žmona yra ukrai-

niečių kilmės, kaltino Rusiją dėl Malaizijos lėktuvo tragedijos, sakydamas, kad net jeigu ne jų žmonės, tai jų ginklas tai padarė. Jis kalbėjo apie tai, kaip svarbu JAV ir visam pasauliui padėti Ukrainai. O pagrindinė kliūtis suskystintų dujų eksportui iš JAV į ES, anot Roskam, yra „žalieji“.

„Draugo“ info

Kongreso narys Peter Roskam (viduryje) su žmona Elizabeth, šalia iš dešinės – Čikagos Ukrainos Asociacijos pirmininkas John Jaresko ir dr. Jonas Prunskis

Organizatorių nuotr.

„Mamų unija“: labdarai taip pat reikia naujovių

Bendruomeninis finansavimas – tai puikus būdas išukti gerų darbų malūno sparną. Organizacija stiprinama iš vidaus ir ilgainiui tampa pajėgi šį sparną nenutrūkstantai sukurti pati“, – sako bendruomeninio finansavimo (ang. – crowd-funding) galimybes Lietuvoje pirmą kartą išbandžiusio paramos ir labdaros fondo „Mamų unija“ vadovė Eglė Mėlinauskienė.

Paramos ir labdaros fondas „Mamų unija“ jau šeštus metus siekia prisidėti prie onkologinėmis ligomis sergančių vaikų gydymo. Vykdydama įvairius socialinius projektus, kurių žinomiausias – vaikų piešinių-atvirukų gamyba, organizacija renka lėšas vaikų gydymui bei nekompensuojamų vaistų įsigijimui.

„Ilgametė patirtis įrodė, kad žmonės mielai išgyja vaikų pieštus atvirukus, o mažieji ligoniuokai jaučiasi įvertinti. Vien per 2013 m. žmonės ir pavieniai asmenys išgijo apie 11 tūkst. atvirukų, už kuriuos surinkome net 33 000 Lt nekompensuojamiems vaisiams, slaugos, higienos ir kitoms būtiniausioms priemonėms įsigyti. Tačiau savo veikloje siekiame įtvirtinti ilgalaikes, tvarias finansavimo galimybes, tad siekiame išbandyti naujus lėšų rinkimo būdus“, – pasakojo E. Mėlinauskienė.

Nuo labdaros iki socialinio verslo

Paramos rinkimo būdų yra gana įvairių, tačiau dažnai tai vienkartinė, anonimiška parama, kuri renkama siekiant spręsti pačias opiausias ir aktualiausias problemas.

„Rėmėjų filantropinė parama ir palaikymas, be abejonės, mums yra labai svarbus. Tačiau pastebime, jog, norint įgyvendinti didelio masto socialinius projektus, vien tik paramos neužtenka. Organizacijos turi gebėti kurti ir pasiūlyti unikalias gerumą puoselėjančias paslaugas ar prekes. Kitaip tariant, turime pradėti socialinį verslą“, – sakė fondo vadovė.

„Mamų unijos“ vadovės teigimu, socialinis finansavimas organizacijai suteikia daugiau savarankiškumo. Už surenkamas lėšas investuotojams vėliau suteikiamas atlygis, tad organizacija išsipareigoja užtikrinti savo veiklos tęstinumą ir palaikyti užmegztą ryšį su investuotoju.

Sėkminga pradžia su „Kelkbures.lt“

Kaip pasakoja „Mamų unijos“ fondo projektų vadovė, pastaruoju metu tapo vis sunkiau rasti spaustuvinius, kurie sutiktų neatlygintinai atspausdinti vaikų atvirukus.

„Turėjome begalinį norą ir toliau kurti atvirukus, kurie padrasina ir džiugina ligoniuokus. Nusprendėme, jog norime ir galime tapti savarankiški – tam tereikia turėti nuosavą spalvinį skaitmeninį spausdinimo aparatą, kuris, nepatiriant spaudos išlaidų, leistų mums patiems dar daugiau vaikų piešinių paversti tikrais atvirukais“, – kalbėjo E. Mėlinauskienė.

Įvertinusios lietuviškos socialinio finansavimo platformos „Kelkbures.lt“ patikimumą, „Mamų unijos“ atstovės nutarė išbandyti pasaulyje jau labai populiarią, o Lietuvoje dar naują lėšų rinkimo būdą – bendruomeninį finansavimą (ang. crowd-funding). Tai

„Mamų unijos“ renginys – vienas iš daugelio labdaros renginių, nuvilnijusių ne tik Lietuvoje, bet ir Čikagoje, kuris tarp išeivijos lietuvių susilaukė plataus atgarsio. Labdaros vakaro „Vilties aitvarai“ rengėjai ir svečiai.

lėšų projektui telkimas, kuomet projekto rengėjai už investicijas žmonėms atsidėkoja savo kuriamu produktu arba paslaugomis.

Fondas lietuviškoje bendruomeninio finansavimo platformoje sėkmingai surinko visą spausdintuvui „Konica Minolta bizhub C224e“ įsigyti reikalingą sumą – 6 480 litų. Kiekvienam investuotojui „Mamų unija“ atsilygins asmeniškai – suvenyrais, praktiškais rankų darbo daiktais ar išskirtine pasakų knygele – priklausomai nuo to, ką

rinkosi pats investuotojas.

„Esame dėkingi visiems, investavusiems į mūsų organizacijos veiklą. Projekto palaikymas leido suprasti, kad socialinis verslas yra ištisai puiki galimybė sukurti tvirtesnį pagrindą veiklos vystymui“, – teigė E. Mėlinauskienė.

Sėkmingai pradėjusi socialinio verslo veiklą, „Mamų unija“ ketina bendruomeninio finansavimo įrankius pasitelkti ir ateityje. Tai organizacijai leis išlaikyti užmegztą ryšį su

investuotojais.

Dėl išsamesnės informacijos prašome kreiptis į Ingridą Mačiulaitę el. paštu: labas@kelkbures.lt arba tel. +370 662 22870 (mob.)

Priminsime skaitytojams, kad „Mamų unija“ turi atstoves ir Čikagoje, kurių dėka kovo 15 d. Lemonte įvyko sėkmingas labdaros renginys „Vilties aitvarai“. Renginys tuomet sulaukė 500 svečių ir sutelkė „Sergančio vaiko namučiu“ steigimui per 50 000 dolerių.

M. Gražinytė dirbs su legendiniu Los Angeles choru

28 metų lietuvių dirigentė Mirga Gražinytė paskirta dvejiems metams Los Angeles filharmonijos simfoninio orkestro (LAFSO) vadovo Gustav Dudamel asistente. „Dirigentų pasaulis keičiasi, ir Mirga yra vienas tų pokyčių ženklų. Mes jau dabar ją laikome Los Angeles filharmonijos orkestro šeimos nare“, – pranešdama žinią apie naujas lietuvių pareigas sakė Los Angeles filharmonijos prezidentė Deborah Borda.

Kaip ypatingas Mirgos savybes ji įvardijo išskirtinį talentą, smalsumą ir gebėjimą bendrauti.

M. Gražinytės ryšiai su Los Angeles orkestru užsimezgė pernai, kai vienas žymiausių jaunosios kartos dirigentų G. Dudamel atrinko lietuvių iš daugybės pretendentų dalyvauti jo sumanytoje dirigentų tobulinimosi programoje. Jau po 10 dienų Mirga debiutavo pagrindinėje Los Angeles Walt Disney koncertų salėje („Walt Disney Concert Hall“), pakeitusi netikėtai susirgusį kviestinį maestro. Vėliau stebima G. Dudamel ji dirbo su Los Angeles filharmonijos jaunimo orkestru. LAFSO gyvuoja jau 95 metus. Jam vadovavo daugybė muzikos legendų, tarp jų – Otto Klemperer, Zubin Mehta, Carlo Maria Giulini, Andre Previn. Tačiau šis kolektyvas garsėja ne tiek tradicijomis, kiek novatoriškomis programomis, kurios jam pelnė XXI amžiaus orkestro reputaciją.

Ją atspindi ir prieš 10 metų specialiai orkestrui pastatyta Walt Disney koncertų salė, originaliu dizainu įkūnijanti vaizduotės polėkį ir energiją.

LAFSO statusą liudija ir tai, jog 33 metų vėnesuelietis G. Dudamel yra tarp keturių JAV daugiausia uždirbančių JAV dirigentų. 2011-aisiais jis su LAFSO pelnė „Grammy“.

Orkestras rengia festivalius, teminius bei įvairių muzikos žanrų koncertų ciklus, švietėjiškas programas, koncertuoja ne tik savo salėse, bet ir mokyklose, bažnyčiose, daug gastroliuoja ir įrašinėja.

M. Gražinytė prireikus prie LAFSO dirigento pulsto pa-

M. Gražinytė į savo šeimą priėmė vienas geriausių planetos orkestrų.

„Salzburger Festspiele“ nuotr.

keis vadovą bei kviestinius maestro sezono koncertuose ir gastrolėse.

Rugpjūčio 7-ąją ji dirigavo Johannes Brahms ir Gustav Mahler amfiteatre „Hollywood Bowl“, kuriame telpa per 17 tūkst. klausytojų. Kitą sezoną numatytas jos pasirodymas Walt Disney koncertų salėje. Mirga 2004 metais išvyko iš Lietuvos, baigusi Nacionalinę M. K. Čiurlionio menų mokyklą. Studijavo dirigavimą Austrijoje, Italijoje, Vokietijoje ir Šveicarijoje, tapo kelių tarptautinių dirigavimo konkursų laureate. 2012 metais ji pelnė Salzburgo festivalio ir „Nestle“ kompanijos įsteigtą Jaunojo dirigento apdovanojimą, į kurį pretendavo 91 menininkas iš keliolikos šalių. Puikių įvertinimų užsienyje sulaukė ir jos parengtos premjeros Heidelbergo (Vokietija) ir Berno (Šveicarija) teatruose, kuriuose ji dirbo kapelmeistere.

Šiomet vilnietė įveikė net 180 konkurentų ir tapo Salzburgo teatro meno vadove.

Filmas „Nematomas frontas” – apie tai, ko negalime užmiršti

Ekrane – legendinio partizano žmona N. Bražėnaitė.

A. Vaškevičiaus nuotraukos Filmo plakatas.

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Šiandienos jaunimas, išgirdęs žodį „partizantai“, dažnai lieka abejingas – kažkokia sena istorija, galbūt svarbi tik tiems, kurie dar prisimena pokarį ir „miško brolius“. Tačiau tas pasaulio lietuvių jaunimas, kuris neseniai buvo susirinkęs į savo suvažiavimą Prienų rajone ir kuris pamatė Amerikoje gimusio ir gyvenančio režisieriaus Vinco Sruoginio bei Lietuvoje gyvenančio švedų režisieriaus Jono Ohman dokumentinį filmą „Nematomas frontas“ apie partizaną Juozą Lukšą-Daumantą, po seanso sukėlė kelias minutes trukusias ovačijas atsistojus ir užvertė klausimais specialiai į filmo pristatymą iš Amerikos atvykusį V. Sruoginį.

Įdomi ir filmo sukūrimo, ir paties V. Sruoginio gyvenimo istorija. Taip jau atsitiko, kad režisieriaus šeima daug metų artimai bendravo su J. Lukšos-Daumanto našle Nijole Bražėnaite, kuri ir sulaukusi 90 metų yra guvi ir energinga, aktyviai besirūpinanti Lietuvos gyvenimu ir filmo apie jos velionį vyrą likimu. Kol kas šis net šešerius metus kurtas filmas buvo parodytas tik kovo mėnesį Vilniuje vykusiame festivalyje „Kino pavasaris“, kur jis buvo labai entuziastingai priimtas žiūrovų ir gavo žiūroviškiausio festivalio filmo titulą. Į šio filmo rodyką buvo atvykusi ir pati N. Bražėnaitė. Jau netrukus, rugpjūčio 15-ąją jis išeina į plačiuosius Lietuvos kino teatrų ekranus ir jį galės pamatyti visi norintys.

Tai, kad New York gyvenantis režisierius ir reklamos versle dirbantis V. Sruoginis ėmėsi šio labai nelengvo darbo, buvo tarytum užprogramuota – Vinco senelis buvo garsusis Lietuvos diplomatas Anicetas Simutis (1909–2006), pirmasis atkurtos Lietuvos valstybės ambasadorius Jungtinėse Tautose. Dar 1936 metais jis pradėjo dirbti Lietuvos generalinio konsulato New York sekretoriumi, vėliau tęsė studijas Kolumbijos universitete NY ir čia apgynė magistro laipsnį.

1940 m. sovietams uždarius Lietuvos diplomatinės atstovybes, A. Simutis nepakluso reikalavimams ir Lietuvos generalinis konsulas New Yorke tęsė veiklą. 1951 m. sausio mėn. jis paskirtas vicekonsulu. 1967 m. JAV valstybės departamentas pripažino A. Simutį Lietuvos generaliniu konsulu New Yorke. Šias pareigas ėjo iki pat Lietuvai atkuriant valstybingumą. A. Simutis buvo aktyvus lietuvių išeivijos bendruomenės narys, daugelio straipsnių JAV lietuvių spaudoje autorius, artimai bendradarbiavo su Bendru Amerikos lietuvių šalpos fondu (BALF), Vyriausiuoju Lietuvos išlaisvinimo komitetu (VLIK'o) ir Tautos fondu.

„Mes rodėme šį filmą ir 'Romuvos' kino teatre Kaune. Aš vis galvojau, kaip mano senelis Anicetas Simutis ir jo panelė eidavo į pasimatymus ir žiūrėdavo filmus. Ir štai aš rodau savo filmą kino teatre, kuriame vykdavo mano senelio pasimatymai. O aš savo seneliui jaučiu didelę pagarbą. Jis buvo didvyris. Man tai buvo didelė garbė rodyti filmą tame kino teatre“, – sakė V. Sruoginis po pirmųjų festivalinių „Nematomo fronto“ seansų Lietuvoje.

Specialiai į filmo rodyką Pasaulio lietuvių jaunimo susitikime atvykęs V. Sruoginis teigė, kad jo su

V. Sruoginis Pasaulio lietuvių jaunimo susitikime sulaukė daug klausimų apie savo filmą.

kolegomis tikslas buvo papasakoti istoriją Amerikos auditorijai, Vakarų auditorijai. Jo nuomone, tai išties nuostabi istorija, kuria jo kūrėjai norėjo pasidalinti su kitų šalių žiūrovais. Įdomu ir tai, kad užkadrinį šio filmo tekstą skaito Darius Udrys ir dainininkas Andrius Mamontovas.

Prieš kelis mėnesius lankydamasis Lietuvoje V. Sruoginis žurnalistams pasakojo, kad amerikiečiai visada ieško istorijos, kuri dar nebuvo papasakota. JAV šita istorija dar nėra žinoma.

„Amerikiečiai tikrai nežino lietuviško kino. Jis yra artimas širdžiai Lietuvoje, čia yra daug kultūrinio supratimo. Jeigu pasakai 'Daumantas', dauguma lietuvių žino, ką tai reiškia, tačiau Amerikoje apie jį nežino, nežino ir apie mūsų pasipriešinimo judėjimą.

Aš visą savo gyvenimą aiškinau, kas tai yra Lietuva. Kai dar buvau mokykloje, turėjome tokį didelį žemėlapi, kur Rusija buvo nuspalvinta raudonai.

Sakydavo, kad va, čia yra Rusija. Aš pakeldavau ranką, sakydavau, kad Lietuva yra nepriklausoma valstybė, ją okupavo sovietai, o man liepdavo sėstis. Todėl mes visą gyvenimą turime aiškinti, kas tai yra Lietuva. Tokia yra ir filmo mintis – aš turiu paaiškinti, kokia yra Lietuva“, – sakė tada režisierius.

Po filmo peržiūros Pasaulio lietuvių jaunimo susitikime pirmasis klausimas V. Sruoginiui buvo, ar šiandien jis eitų kovoti dėl savo šalies. Patikslinęs, kad jis yra Amerikos pilietis, režisierius atsakė, kad dėl Amerikos gal ir neitų, o dėl Lietuvos tikrai eitų. Toks atsakymas susilaukė audringų susirinkusiųjų plojimų.

Paklaustas, kaip N. Bražėnaitė priėmė filmą, režisierius sakė, kad ji labai domisi viskuo, kas vyksta Lietuvoje ir nori, kad čia kuo daugiau žmonių pamatytų „Nematomą frontą“, kuo daugiau jaunimo sužinotų apie didvyriškas partizanų kovas. Anksčiau jis buvo sakęs, kad ruošdamasi praėjusią žiemą atvažiuoti į filmo premjerą Lietuvoje N. Bražėnaitė kelis mėnesius tam ruošėsi, stengėsi daug judėti, vaikščioti, kad užtektų jėgų čia atskristi. Jis pakvietė visus susirinkusiuosius nusifotografuoti ir nuotrauką iš karto mobiliuoju telefonu išsiuntė N. Bražėnaitei. „Neabejoju, kad ji dabar verkia iš džiaugsmo“, – sakė V. Sruoginis.

Paklaustas, kas buvo sunkiausia kuriant šį filmą, režisierius atsakė, kad iš viso buvo paimta interviu iš 55 žmonių, išgirsta daug sukreciančių istorijų, teko peržiūrėti šimtus baisių nuotraukų, kuriose – nukankintų ir išniekintų partizanų lavonai. Norint, kad filmas būtų objektyvus, teko išklausyti ir kitą pusę, ieškoti tų, kurie buvo kitose barikadų pusėse. Pokalbiai su tais, kurie prisidėjo prie partizanų naikavimo, buvo sunkūs, nelengva buvo juos įkalbėti. Kai kurių iš jų jau nėra gyvų, tarp jų ir J. Lukšą-Daumanto išdavusio Jono Kukauskio.

„Apie J. Kukauską niekas nenorėjo kalbėti, pasakydavo, kad jis buvo išdavikas ir viskas. Ir Nijolė apie jį nenorėjo nieko pasakyti. Žinojome, kad 1993 metais buvo įrašytas interviu, kur Gotlando saloje Švedijoje gyvenęs rezistentas Jonas Pajaujįs kalbasi su J. Kukausku. Dvejus metus ieškojome to interviu ir jį radome. To pokalbio fragmentai yra panaudoti filme“, – sakė V. Sruoginis.

Paklaustas, ar Amerikos žiūrovai turės galimybę pamatyti „Nematomą frontą“, V. Sruoginis sakė, kad filmo kūrėjai labai nori rodyti filmą Vakarų žiūrovams, bet amerikiečiams įdomiau yra sprogimai ir meilės istorijos, rimtais filmais mažai kas domisi, nors tokių žmonių yra, tad filmas išeis į nedidelius, vadinamuosius „art house“ kino teatrus Čikagoje, New York, kur bus rodomas po savaitę.

Režisierius iš jaunimo sulaukė ir klausimo apie savo ateities planus. V. Sruoginis sakė, kad jis labai norėtų sukurti filmą apie tragišką Sausio 13-osios įvykius Lietuvoje, nors tam reikėtų ir nemažai laiko, ir daug pinigų. Be to, režisierius sukūręs turi scenarijų komedijai apie Amerikos lietuvių nuotykius Lietuvoje – gal kada nors ir tokį linksmą filmą pavyks sukurti.

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA IR PASAULIS

Pasitarime URM išklausti verslininkai

Vilnius (urm.lt) – Užsienio reikalų ministerijoje vykusiame tarpžinybiniame pasitarime ministerijų ir verslo asociacijų atstovai tarėsi dėl naujų eksporto rinkų Rusijai paskelbus draudimus.

Užsienio reikalų viceministras Rolandas Kriščiūnas sakė, kad susitikime buvo apsikeista nuomonėmis, o sprendimai bus priimami artimiausiomis savaitėmis.

Anot diplomato, norėta iš verslo grupių išgirsti, kokios naujos rinkos būtų patraukliausios. Jis pažymėjo, kad nauji Rusijos draudimai „nėra mirtinas smūgis“.

URM taip pat pabrėžia, kad toliau bus aktyvinama parama Lietuvos eksportuotojams, padedant ieškoti naujų rinkų Azijoje ir Pietų Amerikoje, nes Rusijos rinka ir anksčiau pasižymėjo neprognozuojamais šios šalies vyriausybės veiksmais, dėl kurių kentėjo Lietuvos ir kitų šalių eksportuotojai. Pernai nuo spalio mėnesio beveik keturis mėnesius tęsėsi Lietuvos pieno produktų embargas, šiais metais nuo

Premjeras nutraukia atostogas

Vilnius („Draugo“ info) – Ministras pirmininkas Algirdas Butkevičius rugpjūčio 12 d. grįžta iš atostogų užsienyje. Nutraukęs savo atostogas, ketina susitikimuose aptarti šalies verslo situaciją, Rusijai paskelbus žemės ūkio ir maisto produktų embargą iš Europos Sąjungos ir kitų valstybių.

Tą pačią dieną planuojamas premjero susitikimas su didžiųjų Lietuvos prekybos centrų atstovais bei pieno ir mėsos gamintojų asociacijų atstovais.

Ministras pirmininkas Algirdas Butkevičius, telefonu kalbėdamas su užsienio reikalų ministru Linu Linkevičiumi, aptarė padėtį dėl Rusijos taisyklių atsakomųjų sankcijų Vakarų šalims, tarp jų ir Lietuvai. Premjeras įpareigojo ministeriją paspartinti dar-

kovo mėnesio Rusija neišleidžia kiaušienos ir mėsos produktų, kuriuose yra kiaušienos.

Rusijai uždarius rinką maisto produkcijai iš Europos Sąjungos šalių verslininkai ieško išeičių. Pienininkai tikisi valstybės paramos, vaisių ir daržovių augintojams daugiausiai galvos skausmo kelia sandėliavimo problemos, o mėsininkai tikisi, kad bus įteisintas ritualinis skerdimas, kas leistų eksportuoti galvijų mėsą į musulmoniškus kraštus.

Asociacijos „Vaisiai ir daržovės“ prezidentė Laimutė Grybauskaitė teigė, kad lietuviai yra pajėgūs labai daug ką ir patys suvartoti, pavyzdžiui, obuolių ir morkų pavasariop vis trūkdavo.

Aptariant mėsininkų problemas, Žemės ūkio ministerijos Žemės ūkio gamybos ir maisto pramonės departamento direktorius Rimantas Krašuckis situaciją maisto sektoriuje įvardijo kaip kebloką, tačiau jos nedramatizavo.

ba ieškant naujų rinkų, o taip pat paragino sparčiau plėtoti verslo santykius su naujomis ekonominės diplomatijos kryptimi šalimis.

„Neseniai ekonominės diplomatijos taryba patvirtino 27 šalių sąrašą – kryptis, kuriomis Lietuva suinteresuota plėtoti ekonominius santykius, eksportuoti savo produkciją. Svarbu paspartinti darbą šiomis kryptimis, siekiant sumažinti nuostolius, kuriuos patirs kai kurie Lietuvos verslininkai, dar nespėję persiorientuoti iš Rusijos į kitas rinkas“, – sakė jis.

Sąrašas yra ne tik Europos, bet ir Azijos, Amerikos, Afrikos šalys. Premjeras pabrėžė eksporto rinkos plėtrą Brazilijoje, Pietų Afrikos Respublikoje, Japonijoje ir kitose šalyse.

Po kritikos VTEK visgi paviešino slėptas deklaracijas

Vilnius (BNS) – Privačių interesų deklaracijos, kurias privaloma skelbti viešai, yra viešos, pranešė Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (VTEK), tačiau „dėl diegiamos naujos elektroninės programinės sistemos, galimi atskirti techniniai trikdžiai“.

Dėl neskelbiamų duomenų laikinąją VTEK pirmininkę Gražiną Imbrasienę per susitikimą kritikavo Prezidentė Dalia Grybauskaitė.

„Prezidentė tai vertina kaip precedentą neturintį atvejį, kai Seimui atskaitinga institucija ignoruoja Seimo priimtą įstatymą ir netgi viešai deklaruoja jo nevykdysianti. Tai negali būti pateisinama jokiais argumentais – nei techniniais, nei juo labiau asmens duomenų apsauga“, – komentavo Prezidentės patarėja Rasa Svetikaitė.

Netrukus po Prezidentės kritikos VTEK visgi paskelbė visas pagal įsta-

tytą privalomai viešinimas privačių interesų deklaracijas.

Nenorą skelbti deklaracijas G. Imbrasienė motyvavo tuo kad esą trūksta technikos, o be to viešinimas galėtų pažeisti Asmens duomenų apsaugos įstatymą.

Išplėtus privačius interesus deklaruojančių asmenų sąrašą, jame atsirado ministerijų, kolegijų, Privalomojo sveikatos draudimo tarybos nariai, gydytojai, odontologai ir farmacijos specialistai, dirbantys biudžetinėse ir viešosiose įstaigose, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybė. Taip pat interesus turi deklaruoti ir akcinių bei uždarų akcinių bendrovių, kurių kontrolinis akcijų paketas priklauso valstybei, vadovai, pavaduotojai, visų politinių partijų pirmininkai, politikų visuomeniniai konsultantai.

G. Imbrasienė

Pasaulio bankas Ukrainai skirs 500 mln. dolerių

Washingtonas (ELTA) – Pasaulio bankas (PB) Ukrainai skirs 500 mln. JAV dolerių paskolą bankų sistemai palaikyti, nusprendė PB direktorių taryba.

Birželio pabaigoje Pasaulio banko direktorių taryba pareiškė svarstysianti galimybę skirti Ukrainai 300 mln. dolerių paramą, kuri padėtų įgyvendinti gyventojų socialinės paramos sistemos reformavimo projektą.

Gegužės 22 d. PB direktorių taryba pritarė trims naujiems finansinės paramos Ukrainai projektams, kurių bendra vertė sieks 1,48 mlrd. dolerių. Šie trys nauji projektai – tai tik dalis Pasaulio banko grupės programos, kuri buvo anonisuota šių metų kovą. Banko vadovybė tikisi, kad 3,5 mlrd. dolerių parama Ukrainą pasieks iki 2014 m. pabaigos.

V. Žirinovskis grasina „visišku sunaikinimu“

Maskva (ELTA) – Rusijos televizijos kanalo „Rossiya 24“ pokalbių laidoje dalyvavęs Rusijos liberalų demokratų partijos lyderis Vladimiras Žirinovskis Baltijos šalims ir Lenkijai pagrasino „visišku sunaikinimu“.

Radikaliais pasisakymais garsėjantis Rusijos politikas televizijos laidoje Lietuvai, Latvijai, Estijai ir Lenkijai pagrasino prevenciniais kariniais smūgiais, tikindamas, kad „periferinėse valstybėse“ negali būti jokių priešraketinės gynybos ar oro pajėgų formuočių, galinčių smogti Rusijai.

V. Žirinovskio įsitikinimu, Maskva šiuos objektus turėtų sunaikinti „likus pusvalandžiui iki jų aktyvavimo“.

„Kas liks iš Baltijos? Baltijos šalyse ir Lenkijoje (...) nieko neliks, jos pasmerktos. Jos bus nušluotos. Tegu šių nykštukinių valstybių vadovai tai apsvarsto. Rytų Europos valstybės save stato į visiško sunaikinimo grėsmę ir už tai galės kaltinti tik save, – teigė V. Žirinovskis. – (...) Turėsime juos išmokyti 1945 metų gegužės pamokas“.

JAV ėmė tiekti ginklus Irako kurdams

Washingtonas (ELTA) – JAV prezidento Barack Obama administracijos pareigūnai pripažino, kad Washingtonas pradėjo tiesioginį ginkluotės tiekimą Irako kurdams.

Kol kas neviešinama, kuri JAV agentūra organizuoja ginklų siuntų perdavimą, tačiau teigiama, kad tai nėra Pentagonas. Istoriskai nevyriausybinis dalinius užsienyje ginklais dažniausiai aprūpindavo Centrinės žvalgybos valdyba (CŽV).

Tuo tarpu Prancūzijos užsienio reikalų ministras Laurent Fabius išvyko į Iraką prižiūrėti prancūzų hu-

manitarinės pagalbos perdavimo ir pareikšti paramą. Jis lankosi Bagdade ir Irbile, Kurdistano regione, bei planuoja susitikti su krikščionių ir jazių bendruomenių atstovais. Šias mažumas persekioja „Islamo valstybės“ kovotojai – radikalūs islamistai, šiuo metu užimantys strategines teritorijas Šiaurės Irake.

Prancūzijos prezidentas Francois Hollande šeštadienį kalbėjosi su Prezidentu Barack Obama ir pareiškė, kad Prancūzija „užims deramą vietą“ tarp šalių, norinčių padėti kurdų mažumai Irake.

Nutraukta Musulmonų brolijos partijos veikla

Kairas (ELTA) – Egipto administracinis teismas nutraukė uždraustosios Musulmonų brolijos partijos veiklą ir įsakė areštuoti jos turta.

Sprendimas prieš „Laisvės ir teisingumo partiją“ buvo paskelbtas patariamajai teisėjų kolegijai išleidus rekomendaciją, kurioje teigiama, kad partijos vadovai jau buvo apkaltinti kitose bylose, o kai kurie jų ir nuteisti dėl žmogžudysčių bei smurto skatinimo.

Teisėjų kolegijos pareiškime taip pat minimas policijos tyrimas, kurio

metu nustatyta, kad partijos centrinėje būstinėje ir skyriuose buvo laikomi ginklai.

Praejusius metų pabaigoje Egipto valdžia paskelbė Musulmonų broliją teroristine grupuote bei apkaltino smurto organizavimu siekiant destabilizuoti padėtį šalyje kariuomenei nuvertus Prezidentą Mohammed Morsi, šios organizacijos narį.

Partija buvo įkurta 2011 m. ir laimėjusi rinkimus pateko į valdžią.

Vakarų Europos šalys buvo pakankamai gerai pažįstamos ne tik lietuvių diplomatams, bet ir kūrybinei inteligentijai. Todėl čia po karo būrėsi tokios bendruomenės, kuriose labai aiškiai išsiskyrė aukšto prestižo akademinėse ir kultūrinėse įstaigose dirbė individai, katalikų kunigai ir po kelis šimtus (išskyrus Vokietiją, kur skaičiai buvo daug kartų didesni) bendruomeninės veiklos pakraščiuose atsidūrusių lietuvių. Vokietijoje buvo pagarbiai kalbama apie profesorius Antaną Maceiną ir Zenoną Ivinskį, Šveicarijos lietuvių autoritetu buvo dr. Albertas Gerutis ir Jurgis Šaulys, Prancūzijoje – prof. Jurgis Baltrušaitis, ir tam tikru mastu toliau į kairę nuo bendruomenės pažengęs prof. Algirdas Julius Greimas.

Reikia pripažinti, kad Europos lietuvių kultūros ir visuomenės galia labai priklausė nuo sąmoningų susiklausymo ir susikalbėjimo pastangų. Dėl nedidelio skaičiaus narių atskirų Europos kraštų bendruomenės nebūtų galėjusios pavieniui išlaikyti metų naštos ir nuovargio. Čia vėl reikia priminti ELSS klajones. Tas kraštas, kuris kartu su VLB imdavosi eilinės Savaitės rengimo, stengdavosi kuo labiau išjudinti savo bendruomenės narius. Tai buvo labai efektyvi lietuvių tautinio mobilizavimo praktika.

1976 m. ir 1981 m. Prancūzijos lietuvių bendruomenė surengė ELSS Chantilly prie Paryžiaus ir Montvillargenne pilyje Gouvieux mieste. Pastarojoje Savaitėje dalyvavo 126 įvairaus amžiaus dalyviai iš 12 šalių. Savaitės programą tradiciškai sudarė po dvi kasdienines paskaitas su diskusijomis, pirmoji – ryte, antroji – vakare. Popietė būdavo skiriama pažintinėms ekskursijoms, o vakare dar likdavo laiko neformaliems pokalbiams, muzikai, pramogoms. Prancūzijos lietuviai tais metais pasistengė, kad po Montvillargenne pilies skliautais skambėtų operų arijos, lietuviškų dainų rečitalis, lietuvių poezijos aidai. Savaitės dalyviai galėjo pamatyti dailės parodą, kurioje buvo pristatyti tapytojų ir grafikų Prano Gailiaus, Vytauto Kasiulio, Žibunto Mikšio, skulptoriaus Antano Mončio darbai⁴⁰⁷. Prancūzijos lietuvių kultūra iš tiesų išsiskyrė visame diasporos pasaulyje.

Daugelyje šalių ir labai plačiai išsibarstę kontinentinės Europos lietuviai iš esmės nesukūrė jokių kolonijas primenančių aplinkų. Net ilgus dešimtmečius Europos lietuvių centru vadintinos Romuvos, Renhofo pilaitės ir Vasario 16-osios gimnazijos kaimynystėje rymančiame nedideliame Huttenfeldo nekropolyje nerastume daug lietuviškų antkapių. Todėl lietuvių bendruomenėms buvo labai svarbūs korespondencijos ryšiai, periodinė spauda, vasaros atostogos, leidusios derinti poilsį ir lietuvišką kultūrinę akciją. Visa tai ir iš šiandienos perspektyvų žiūrint atrodo kaip nesenstanti patirtis, leidžianti tikėtis savo funkcionalaus pritaikymo ir dabartinėmis lietuvių pasaulio ir jo centre esančios laisvos Lietuvos sąlygomis.

Daugelyje šalių ir labai plačiai išsibarstę kontinentinės Europos lietuviai iš esmės nesukūrė jokių kolonijas primenančių aplinkų. Net ilgus dešimtmečius Europos lietuvių centru vadintinos Romuvos, Renhofo pilaitės ir Vasario 16-osios gimnazijos kaimynystėje rymančiame nedideliame Huttenfeldo nekropolyje nerastume daug lietuviškų antkapių. Todėl lietuvių bendruomenėms buvo labai svarbūs korespondencijos ryšiai, periodinė

KARKLO DIEGAS

lietuvių pasaulio istorija

EGIDIJUS ALEKSANDRAVIČIUS

138

Lietuvių demonstracija Chruščiovo vizito Londone metu. 1956 m.

spauda, vasaros atostogos, leidusios derinti poilsį ir lietuvišką kultūrinę akciją. Visa tai ir iš šiandienos perspektyvų žiūrint atrodo kaip nesenstanti patirtis, leidžianti tikėtis savo funkcionalaus pritaikymo ir dabartinėmis lietuvių pasaulio ir jo centre esančios laisvos Lietuvos sąlygomis.

5. Senoji diaspora ir naujieji pokario lietuviai Didžiojoje Britanijoje

Nauji pokariniai *senojo kontinento* lietuvių nuotykiškai itin gerai atsispindi žaliuojančiuose Didžiosios Britanijos atminties peizažuose. Čia, skirtingai nuo kontinentinių Vakarų Europos valstybių, jau prieš pusamžį būta uždarbio emigrantų iš Lietuvos. Anglijos ir Škotijos kalnakasių miesteliuose vieni buvo jau prisiklausę, kiti – beveik užmiršę lietuvių kalbą. Laikotarpiu tarp dviejų pasaulinių karų maždaug 3–4 tūkst. lietuvių gyveno Anglijoje (iš jų maždaug pusė – Londone), o apie 7 000 Škotijoje⁴⁰⁸. Jungtinės Karalystės lietuvių kolonijos XX a. pirmoje pusėje iš dalies priminė labai sumažintas Amerikos lietuvių išeivių gyvenimo kopijas. Katalikiškosios dešinės ir socialistinės kairės susiskirstymas nebuvo toks ryškus, o pasaulėžiūrų konkurencijos įtampos mažesnės. Kitaip ir būti negalėjo, nes visas dirbančiųjų britų susiskirstymas pagal pasaulėžiūrą taip pat veikė naujuosius atvykėlius. Škotijos lietuvių kairysis sparnas laikėsi bene ilgiausiai, net tais pokario metais, kai palankumas komunistams valdžiai galėjo atrodyti labai atgrasiai, o besibūriuojantys su alaus bokalais rankose lietuvių komunistų klubo nariai – įtartina. Bet už tai sovietų valdžios dė-

mesys jiems ir kvietimas lankytis sovietų okupuotoje Lietuvoje galėjo būti labai gundans.

Prieš II pasaulinį karą Anglijos ir Škotijos lietuviai buvo gerai organizuoti, tačiau jų veikla negalėjo prilygti gentaliniams už Atlanto. 1938 m. Glazge susirinkę Didžiosios Britanijos lietuvių seimas, kuriame buvo atstovaujama Jungtinės Karalystės lietuvių organizacijoms, bandė pakelti diasporos nuotaikas, aktyvinti kultūros ir švietimo veiklą, stiprinti ryšius su Lietuva. Buvo apsispręsta įkurti visas lietuvių draugijas vienijančią nuolatinę *Didžiosios Britanijos lietuvių tarybą*, o seimus organizuoti kas penkeri

metai. Kilęs pasaulinis karas suardė planus, o jam aprimus plūstelėjo naujų išeivių banga, padvigubinusi lietuvių diasporos gretas ir ypač sustiprino jos organizuotą veikimą.

Nors lietuviai buvo išsisklaidę po daugelį pramonės centrų, tačiau Londonas buvo svarbiausia vieta. Čia veikė lietuviškos draugijos, sporto ir socialiniai klubai, o iš skurdo besiropščiantys Eastendo varguoliai vis labiau savimi pasitikėdami žingsniavo savo kvartalų gatvėmis. Taip juos pasiekė žinios apie karo pabaigą ir apie tūkstančius lietuvių pabėgėlių DP stovyklose. Juos nuo senųjų Didžiosios Britanijos lietuvių, kaip britus nuo vokiečių armijų, skyrė sąsiauris ir atsargi valdžios politika imigrantų atžvilgiu. Puikios knygos apie londoniškius lietuvius kada spaustuvę pasieksiančiame) rankraštyje taip aprašo DP išeivių žingsnius saloje:

D. Britanijos vyriausybė dėl darbininkų trūkumo ligoninėse, žemės ūkyje ir tekstilės pramonėje 1946 m. pavasarį parodė žalią šviesą rytų europiečių išvietintiems asmenims (...) iš britų okupacinės zonos. 1946 m. balandį buvo patvirtinta 1 000 moterų iš buvusių Baltijos valstybių atgabenimo į D. Britaniją planas Baltic cygnet (Baltijos jaunosios gulbės). Tai buvo pirmoji Europos savanorių darbininkų (European volunteer workers) įvežimo į D. Britaniją schema. Sąlygos, kurios keltos merginoms – gera sveikata ir amžius nuo 21 iki 40 metų. Vyrai ir vaikai turėjo likti Vokietijoje. Pirmasis būrys atvažiavo 1946 m. spalio 19 d., o paskutinis – gruodžio pabaigoje. Lietuvių pagal šią programą įvažiavo apie 250, o iki 1947 m. pavasario jų skaičius padvigubėjo.

407. Maknavičius, Linas. Prancūzijos lietuvių bendruomenės istorinė apžvalga. In: *Prancūzijos lietuvių bendruomenė: Istorija ir dabartis*. Red. Linas Saldukas. Vilnius: Versus aureus, 2009, p. 20.

408. Dapkutė, Daiva. Lietuviai Didžiojoje Britanijoje iki Antrojo pasaulinio karo. In: *Didžiosios Britanijos lietuvių bendruomenė: praeitis, dabartis, ateitis*. Vilnius: Versus aureus, 2008, p. 11.

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

AKIŲ LIGOS

**DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER**
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos susitarus
Tel. 312-337-1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DANTŲ GYDYTOJAI

**DR. JOVITA KERELIS
DR. DAIVA BIDVA**
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliskai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų skausmų gydymas

**PRENUMERUOKIME
IR SKAITYKIME
„DRAUGA“!**
www.draugas.org

Š. Marčiulionis įrašytas į krepšinio istoriją

Atkelta iš 1 psl.

O jei kas nors jam tada būtų pasakęs, kad šiandien jis stovės ant legendinio trenerio Jerry Colangel „Svajonių“ salės podiumo vienos populiariausių sporto šakų Šlovės muziejuje kartu su tokiais Nacionalinės krepšinio asociacijos „grandais“, kaip Mitch Richmond ir Alonzo Mourning, gyva lietuvių krepšinio legenda nuoširdžiai pasijuoktų. Įdomu, ar nesinori kartais jam pačiam sau įžnybti ir įsitikinti, kad nesapnuoja?

„Kuomet 1989-aisiais atkeliavau į Californiją žaisti ‘Golden State Warriors’, žinojau, kad atgal kelio nėra – privalau čia įsitvirtinti, nors buvo be galo sunku“, – šiandien ramiu tonu pasakoja neseniai 50-tį atšventęs Šarūnas Marčiulionis, kurio atvykome pagerbti į nedideliame Springfield miestelyje (Massachusetts valstija) 2002 m. rudenį iškilusią atnaujintą NBA krepšinio Šlovės areną, didžiausią pasaulyje šios sporto šakos muziejų. Būtent šioje vietovėje to paties pavadinimo Springfield College fizinio lavinimo mokytojas, škotų kilmės kanadietis dr. James Naismith „atrado“ krepšinį. Prieš pat 1891-ųjų Šv. Kalėdas čia buvo sužaistos pirmosios šio kiekvienam save gerbiančiam lietuviui brangaus žaidimo varžybos. 2011-ųjų rugpjūtį su 52-ąja įžymiausių ir daugiausiai krepšiniui nusipelnusių žaidėjų bei trenerių grupe į Šlovės muziejų buvo oficialiai inauguruotas Arvydas Sabonis, o šiandien išmušė ir jo ištikimo bendražygio Šarūno Marčiulionio valanda. Š. Marčiulionį iškilmingai inauguracijai pristatė kartu su A. Saboniu 2011-aisiais Šlovės muziejaus dalimi tapęs 1992-ųjų metų JAV „Svajonių komandos“ atakuojantis gynėjas Chris Mullin, su kuriuo Š. Marčiulionis kartu rungtyniavo ir „Warriors“ komandoje. Kartu su Lietuvos krepšinio legenda 55-osios NBA Šlovės muziejaus grupėje – dar vienas „Golden State Warrior“ legenda Mitch Richmond, Miami „Heat“ pažiba Alonzo Mourning, su JAV rinktine laimėjęs 2000-ųjų metų Olimpines žaidynes, bene žymiausias visų laikų NBA komisaras David Stern, tris dešimtmečius išdirbęs šios lygos generaliniu direktoriumi, o taip pat daugiau amerikiečiams žinomi šios sporto šakos atstovai – Gary Williams, Bob Leonard, Guy Rodgers, nat Clifton bei Immaculata universiteto merginų komanda. Į žurnalisto klausimą, ką jaučia Šarūnas dabar, pasiekęs bene aukščiausią savo karjeros tašką, atsakinėjęs lietuvis akimirkai pritilo, puikiai matėsi, kad geležine valia aikštelėje ir už jos ribų visuomet pasižymėjęs krepšininkas vos suvaldė betrykščiančias džiaugsmo ašaras. „Tai ir mano viso gyvenimo pastangų įvertinimas, ir didžiulis pasiekimas Lietuvai, kurią tuo metu garinti buvo be galo svarbu dėl daugelio priežasčių, ką mes ir stengėmės daryti per sportą“, – atsakė Š. Marčiulionis. Ne veltui NBA Šlovės muziejaus 2014-ųjų metų inauguracijai paruoštame spalvotame žurnale lietuvis pristatomas ne tik kaip vienas pajėgiausių šios lygos atakuojančių gynėjų, bet ir Lietuvos krepšinio atgimimo vedlys, rūpinęsis ką tik atsikūrusios Nepriklausomos šalies rinktinės parama 1992 ir 1996 metų Olimpiniams žaidynėms, su Donny Nelson būręs rėmėjus Nemuno krašto krepšininkams iš už Atlanto. „Tuos laikus prisimenu su di-

55-osios oficialiai į NBA Šlovės muziejų priimtos grupės dalis. Š. Marčiulionis – trečias iš dešinės

Deivio Pavasario nuotraukos

dele nostalgija“, – pasakojo Šarūnas su juo Massachusetts Šlovės muziejaus renginiuose dalyvauti specialiai atvykusiems ŠALFASS organizacijos atstovams. „Dabar jaunimas yra kitoks, labai retas kuris mūsiškių dega patriotizmu savo Tėvynei, užtat ir lietuvių rezultatai Europos jaunių pirmenybėse suprastėjo. Anksčiau užimdavome 1–4 vietas, o šiomet beliko patekimas į 8-tą, merginų komandos net ir į stipriausią „A“ grupą nebeįpauola. Be to, šalyje imtasi per daug orientotis į masiškumą, nebelieka kam rengti profesionalių žaidėjų“, – savo nuomo-

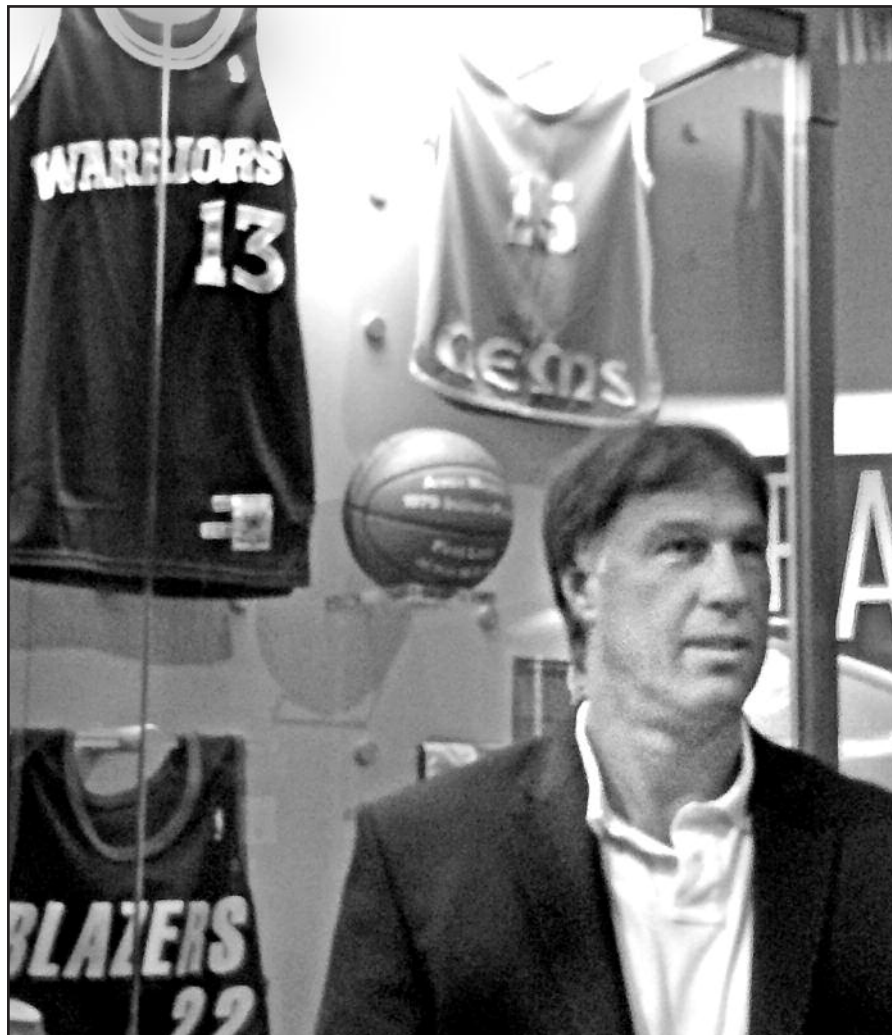
ne dalinosi antrasis į garbingą muziejų „išsventintas“ lietuvis.

„Įdomu pažvelgti į istoriją, kaip krepšinio pasaulis pasikeitė po 1988-ųjų metų, kai mes Olimpiadoje nugalėjome (Šaras kartu Sabu, Rimu Kurtinaičiu ir Valdemaru Chomičiumi tasyk tapo olimpiniais čempionais tuometinės SSSR rinktinės sudėtyje – red. past.) favoritais laikytus amerikiečius... po to JAV į kitas žaidynes pradėjo siųsti geriausius savo žaidėjus-profesionalus. Tačiau kas būtų buvę, jei mes tąkart būtume pralošę amerikiečiams? Galbūt Lietuva būtų turėjusi galimybę 1992-

ųjų Olimpiadoje laimėti aukšą?“ – retorinį klausimą pats žurnalistams uždavė krepšininkas. Šarūno klausėme, ar tikėjosi, kad būtent nuo jo atėjimo į NBA bus „pralaužti“ ledai ir kitiems buvusio socialistinio bloko bei SSSR respublikų sportininkams, juk tuomet stipriausioje mūsų planetos lygoje žaidė vos keli užsieniečiai, o tokie kaip P. Ewing ar H. Olajuwon nors ir gimę ne JAV, čia gyveno jau vaikystėje. „Kaip juokais man sakė Tony Parker tėvas Tony vyresnysis“, – nusišypsojo Šaras, – jeigu aš būčiau sugalvojęs imti nors po 5 proc. nuo kiekvieno tų po manęs į NBA atėjusių užsienio žaidėjų kontraktų, šiandien jau tapčiau milijardieriumi. O jei rimtai, 1989-aisiais Nacionalinėje Asociacijoje žaidė vos 15 ne Amerikoje gimusių krepšininkų, o tikrų užsieniečių buvo vos 5, t. y. Volkovas, Divacas, Paspalj, Radja ir aš, o dabar jau čia rungtyniauja 92 žaidėjai, atstovaujantys užsienio šalis, ir tai yra per 20 proc. visų lygos sportininkų“.

Vienas iš nedaugelio lietuvių, ragavęs profesionalaus krepšininko duonos, Šarūnas ir toliau dirba toje srityje ir sieja visą savo ateitį su krepšiniu. Kartu su antru Šlovės arenos oficialiu nariu – lietuviu Arvydu Saboniu savo Tėvyneje įkūrė pirmaujančias krepšinio mokyklas, Lietuvos sporto padangės legendos tikisi panašaus indėlio iš jaunosios kartos. Šarūnas itin džiaugėsi A. Sabonio „pagranduku“ Domantu, kuris puikiai pasirodė Europos jaunimo (U-18) krepšinio pirmenybėse ir toliau savo igūdžius tobulins Gonzaga universitete Washingtono valstijoje, palyginus netoli savo gimtojo miesto Portlando, Oregone.

Šarūno paprašius prisiminti savo pirmuosius metus už Atlanto, lietuvis atsakė: „Geriau jau neklausk Laurynai, buvo beprotiškai sunku – aš kalbos nemokėjau visiškai, o ‘Warriors’ treneris D. Nelson man versdavo iš anglų kalbos į ...lėtesnę anglų kalbą. Patyriau neteisybės ir skirtingo tų pačių aplinkybių traktavimo vien dėl to, kad bu-

Š. Marčiulionis prie savo „Golden State Warriors“ marškinėlių, kurie kalbės Šlovės arenos muziejuje.

A † A GABRIELĖ OKINČICAITĖ ROČKIENĖ

Po sunkios ligos mirė 2014 m. rugpjūčio 8 d.
Gimė 1922 m. rugpjūčio 30 d. Lietuvoje, Mažeikiuose.
Paskutiniu laiku gyveno Cicero, IL.
A. a. Gabrielė buvo žmona a. a. dr. Benedikto Ročkaus.
Nuliūdę liko artimieji ir daugelį metų ją globojusi Agnė Mezen-
cevienė.
Velionė priklausė Cicero Lietuvių Bendruomenei, Lietuvių Fon-
dui ir Draugo fondui.
A. a. Gabrielė bus pašarvota rugpjūčio 13 d., trečiadienį, 10 val.
r. Šv. Antano bažnyčioje (1510 S. 49-ta Court, Cicero, IL 60804).
Po šv. Mišių velionė bus palaidota Šv. Kazimiero kapinėse.

Liūdi artimieji

Laidotuvių direkt. David Moravecek, Ivins/Moravecek
Funeral Home, tel.708-447-2261

PADĖKA

A † A JONUI MOCKAIČIUI

iškeliavus Amžinybėn, nuoširdžiai dėkojame gimi-
nėms, draugams ir pažįstamiems, dalyvavusiems at-
sisveikinime ir šv. Mišiose, už aukas šv. Mišioms ir
„Vaiko vartai į mokslą“ organizacijai.

Dėkojame visiems, pareiškusiems užuojautą
asmeniškai, laiškais ir per „Draugą“.

Ačiū mūsų mielai Ofelijai už gražiai apžvelgtą a. a.
Jono gyvenimą.

Nuoširdi padėka kun. Jauniui Kelpšui už aukotas
šv. Mišias, vargonininkui Ričardui Sokui ir solistei
Giedrei už nuostabias giesmes bei jų giedojimą, lai-
dojimo namų direktoriui Donald M. Petkui už rūpes-
tingą patarnavimą.

Esame dėkingi visiems, palengvinusiems mūsų
liūdesio valandas.

Visi Mockaičiai

vau ne amerikietis – toj vietoj labai pa-
dėjo D. Stern su visa vadovybe, už ką
jiems esu labai dėkingas. Nereikia pa-
miršti, kad Europoje tuo metu krepš-
nis buvo labiau grįstas žaidėjų impro-
vizacija, o atvykęs į Ameriką pastebė-
jau, jog NBA privalai dirbti komandai,
nesvarbu, kiek stiprus esi individua-
liai, turi nuosekliai vykdyti trenerių nu-
rodymus. Dabar ir Senajame žemyne
žaidimo lygis pakilo, neretai draugiš-
koms varžyboms į Rusiją, Ispaniją,
Graikiją ar Italiją tarpsezonyje nuvykę
stipriausi NBA klubai pralaimi viet-
nėms Eurolygos komandoms, tačiau
mes dar neturime tokios įvairialypės or-
ganizacinės struktūros, kur viskas
yra komerciniu pagrindu ir iš krepš-
nio uždirbami pasakiški pinigai”.

Kaip tik tuomet šalia Šarūno atsi-
sėdo žmona Laura, priėjo senas geras
draugas Mitch Richmond – laikas nuo-
traukai atminčiai ir keliauti šventinių
pietų, tad ŠALFASS Rytų apygardos
vadovas Deivis Pavasaris užduoda pa-
skutinį klausimą Lietuvos krepšinio le-
gendai: –„Šarai, ką pačiam į ausį tais
visiems lietuviams skaudžiai išimin-
tiniais 1995-aisiais Europos krepšinio fi-
nalo metu į ausį rėkte rėkte jugoslavus
Aleksandras Džordževičius, kuomet
išvedei savo vyrus iš aikštės ir nenor-
ėjote tęsti rungtynių?”

„Pirmiausia, reikia atsižvelgti į
tuometinę politinę situaciją beyrančio-
je Jugoslavijoje bei FIBA vadovavusį B.
Stankovičių, kuriam jo kraštiečių per-
galė buvo reikalinga kaip oras, – tarsi
prisiminęs savo žurnalistikos studijas
Vilniuje, kaip tikras apžvalgininkas
dėstė Marčiulionis, – o mes turėjome
atkreipti visų dėmesį į neteisę krep-
šinio aikštelėje... Juo labiau kad prieš

finalą prie manęs priėjęs rungtynėms
vadovavęs teisėjas G. Toliver liepė kuo
daugiau kamuoliais 'maitinti' Sabonį,
tada, atseit, jis švilpsias baudas mūsų
naudai... Taip ir 'išdūrėme', o antra-
jam kėlinyje viskas pakrypo 'jugų'
naudai. Tačiau Džordževičius buvo
teisus – man sakė, juk esame kariai ir
turime užbaigti šį mūsų garbingai, o vi-
si kiti dalykai už aikštės ribų – ne
mūsų reikalas.” Visgi tądien pasaulis
matė, kad finalinėje dvikovoje Lietuva
pralaimėjo ne Jugoslavijai, o juodo-
džiui NBA teisėjui G. Toliver, už kurio
nugaros stovėjo galinga FIBA genera-
linio sekretoriaus figūra. Tačiau nuo
pat vaikystės apsuptam neteisybės ir
gyvenimo padiktuotų sunkumų Šarū-
nui tai buvo eilinis iššūkis, galbūt pa-
dėjęs nutiesti kelią iš per stipriai lau-
ko teniso kamuoliuką smūgiuojančio
nieko neišsiskiriančio Kaune aug-
sio vaikiūkščio į pasaulinio lygio krep-
šininką, tapusį neginčijamu autoritetu
kelioms lietuvių kartoms.

2014 m. rugpjūčio 8 d.

A † A

KAZIMIERAI INDREIKIENEI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame sūnų GEDIMINĄ IN-
DREIKĄ, dukrą DALIĄ AZEVEDO su šeima ir kitus gi-
mines bei artimuosius.

*Lituanistikos tyrimo ir
studijų centro taryba ir valdyba*

A † A

RONALD W. WESTHOLM

mirus, žmonai dr. PALMIRAI JANUŠONIENEI-WEST-
HOLM, jos šeimai ir artimiesiems reiškiamo nuoširdžią
užuojautą.

*JAV Lietuvių Bendruomenė
Waukegan/ Lake County apylinkė*

A † A

Dr. AUGUSTAI ZAUNIŪTEI ŠAULIENEI

mirus, gilią užuojautą reiškiamo dukrai dr. AU-
GUSTAI su vyru, sūnui dr. DOVUI su žmona, sūnui
MORKUI ir seseriai GIEDREI ZAUNIŪTEI bei kitiems
artimiesiems.

*Dr. Aldona Naudžiuvienė su
dukromis Ingrida ir Renata ir jų šeimomis*

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis,
automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų,
asmens turto perkraustymą 1-708-599-9680

**ATLANTIC
ExpressCorp.**

SIUNTINIAI
LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA, LENKIJA

Asmeninių siuntų tel.:
708-907-3000

Siuntinių paėmimas iš namų:
630-774-2136

SIUNTINIŲ PRIĖMIMO VIETOS

SMILGA 2819 83rd St. Danen, IL 60561 Tel: 630-427-0929
EXCEL INSURANCE 5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641 Tel: 773-777-4700
ATLANTIC EXPRESS CHICAGO 2719 W. 71 St., Chicago, IL 60629 Tel: 773-434-7919
LITHUANIA PLAZA 9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465 Tel: 708-599-9866
KUNIGAIKŠČIŲ UŽEIGA 6312 S. Harlem Ave., Summit, IL 60501 Tel: 708-594-5622
RŪTA 6551 South Cass Ave., Westmont, IL 60559 Tel: 630-964-7882
ALWAYS WITH FLOWERS 1138 B S. State St., Lemont, IL 60439 Tel: 630-257-0339
EURUS DELI 22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137 Tel: 630-469-4290
BALALAIKA MUNDELEIN 368 Townline Rd., Mundelein, IL 60060 Tel: 847-566-6660
WONDERS OF NATURE 714 S. Buffalo Grove Rd., Buffalo Grove, IL 60089 Tel: 847-229-9450
BOČIU MENĖ 14911 127th St., Lemont, IL 60439 (Dirba tik savaitgaliais)

Centrinio ofiso adresas.:
8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455

www.draugas.org/mirties.html

PRENUMERUOKIME IR SKAITYKIME „DRAUGĄ”

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **Rugpjūčio 24 dieną, tuoj po šv. Mišių,** Lemonto Kryžių kalnelyje bus šventinamas Lietuvos Dukterų draugijos kopylystulpis „Į šviesią ateitį“, kurį padarė ir paaukojo dr. Romas Povilaitis. Visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti šventinimo apeigose. Po to galėsime pabendrauti PLC rengiamoje gegužinėje.

■ **Rugsėjo 28 d. 12:30 val. p. p. Lemonto** didžiojoje salėje Lietuvos Dukterų draugija rengia kasmetinius iškilmingus „Ru-

dens pietus“, kurių metu bus pagerbtos dvi ilgametės ir visų pagarbos nusipelnusios buvusios Draugijos pirmininkės Emilija Kielienė ir Joana Krutulienė. Norintys dalyvauti prašomi iš anksto užsisakyti vietas pas Aldoną Rukuižienę tel. 708-499-4845 arba pas Gražiną Kazėnienę tel. 630-272-9131. Kviečiame visus gausiai dalyvauti, paremti ilgametę Draugijos veiklą. Jūsų laukia gardžios vaišės, nuotaikinga programėlė, loterija.

Mielieji,

Šiandien yra mano paskutinė diena Lietuvos ambasadoje JAV. Ryt išvykstu į Vilnių tęsti darbų Užsienio reikalų ministerijoje, kur užimsiu Politikos direktoriaus pareigas. Prieš išvykdamas norėjau jums padėkoti už bendradarbiavimą ir draugystę. Jūsų pasiaukojantis darbas skleidžiant lietuvišką mintį ir spaudos žodį JAV yra neįkainojamas ir sektingas. Esu tikras, kad mūsų keliai viena ar kita forma dar ne kartą susikirs. O kol kas linkiu Jums visokeriopos sėkmės ir tolesnio gražaus bendradarbiavimo su Lietuvos ambasada JAV.

Pagarbiai,
Rolandas Kačinskas,
LR ambasados JAV įgaliotasis ministras

2014 m. rugpjūčio 9 d.

Kaip mes žaidėme revoliuciją...

Penktadienį, rugpjūčio 15 d. 7 val. v.
Balzeko lietuvių kultūros muziejuje

Jerry Holsopple pristatys foto parodą, skirtą Baltijos kelio 25-mečiui
„Traces of a Social Movement: The Baltic Way“.

Fotografas Jerry Holsopple ne kartą lankėsi Baltijos šalyse. Būdamas Fulbright stipendininkas, dėstė fotografiją Lietuvoje. 2013 metų vasarą Jerry Holsopple fotografavo žmones ir vietas susijusias su Baltijos keliu. Prie kiekvienos portretinės nuotraukos yra ištraukos iš žmonių pasisakymų apie jų atsiminimus iš 1989 m., kai jie dalyvavo Baltijos kelyje ir kas nuo tada pasikeitė.

Paroda buvo eksponuota Europos Sąjungos būstinėje Rygoje, Klaipėdoje, Eastern Mennonite University, Virginia.

Po parodos atidarymo režisierė Giedrė Žickytė pakvies į dokumentinio filmo „Kaip mes žaidėme revoliuciją“ peržiūrą. Filmą sukurtas 2011 m., 67 min. trukmės. Režisierė atsakys į žiūrovų klausimus.

Filmas pasakoja istoriją apie pokštą, įvykusį deivintojo dešimtmečio viduryje, kai Lietuvoje dar nebuvo jokių atgimimo ženklų, o naujameitinio Kauno jaunųjų architektų karnavalo metu juokais susikūrė roko grupė „Antis“.

Cirką primenantis įspūdingas grimas ir rekvizitai, stilizuoti pasirodymai, kandūs ir aštrūs tekstai kūrė agresyvią sovietinio gyvenimo karikatūrą. Greitai ir net patiems grupės nariams netikėtai „Antis“ tapo ryškiausia Dainuojančios Revoliucijos vėliavnešė ir masiniu reiškiniu, įtraukusiu tūkstančius pasekėjų. Tai istorija apie mažą šalį, ypatingą jos laikotarpį ir žmones, kurie, nepaisant pavojaus, iškovojo savo Nepriklausomybę su šypsena veide ir daina lūpose.

Muziejaus adresas: **6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629**

LIETUVIŲ FONDAS KVIEČIA Į VAKARONĘ SU ALGIRDU KAUSPĖDU

VIENU IS LIETUVOS SAJŪDŽIO INICIATORIŲ,
LEGENDINĖS ROKO GRUPĖS

„ANTIS“

ĮKŪREJU IR DAINININKU

2014 M. RUGPJŪČIO 28 D. (KETVIRTADIENIS) 6:30 VAL. V.
LIETUVOS RESPUBLIKOS GENERALINIS KONSULATAS NIJURKE
420 FIFTH AVE. 3RD FL. NEW YORK, NY 10018 **BUS UŽKANDŽIAI**

Remkime Draugo fondą

Nuo 1992 metų Draugo fondas padeda išlaikyti mūsų lietuvišką, katalikišką „Draugo“ laikraštį.

Prisiminkite Draugo fondą savo testamente. Keletas stambesnių palikimų užtikrins „Draugo“ laikraščio gyvavimą daugelį metų!

www.draugofondas.org

Draugo fondas 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629 • tel: 773-585-9500

DRAUGAS NEWS

TIK \$35
pirmiems metams

Prenumeruokite sau, savo vaikams, draugams, vaikaičiams!

Vardas, pavardė _____
Adresas _____
Miestas, Valstija Zip _____
El. paštas _____

Čekį rašyti ir siųsti: Draugas News, 4545 W 63 St, Chicago, IL 60629

Arba prenumeruokite tinklalapyje: www.draugasnews.org